

עה:

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

לחם ששאלו כהונן. שאי אפשר להיות בלא לחם: ניסן לחם כהונן. בצוקר שיש שהות להכינו: כשר שאלו שלא כהונן. מתוך כרם מלאה שהרי מקנה רב היה להם: (ז) שלא כהונן. ירד לחם עם חטיבה עשה שאינה ראויה למקן אומה עד שעת הסעודה: (ח) עשן יומא. באור האנקה: וקבע להם

אטליסר ריפי. זו על זו ריפי ככרות: ופתחונה אינה נאלכת. מרוב השומן הנבלע בה וכל שכן העליזות: משכבה ליה. היו נמלאות לו בין חמישי שהיו ממלאין לו מן השמים: רב חסדא. חמיה דרבא הוא וכו' הוה: ובריל רבא. בזכות הרב היה אוכל התלמוד: כתיב ופעל שככה הטל. והנה על פני המדבר כשהיה סגור עולה מן הארץ לקרחת החמה כדרכו היה נראה על פני המדבר (א) דק מחספס למדע שהיה הטל מכסה את המן עד שעה שהטל עולה לקרחת החמה וכתבי ירד המן עליו אלמא על מלמטה: קופסא. אשקרין נלעו: נימח על פיסם היד. מחוספס נטרקון: נכלט כחברים. אינו יואל מן המעיין: לאהר שפראו. שנתלוננו על כך שאמרנו בלחם הקולקל (במדבר כא): לא לפניס ולא לנידיס. שאין יודעים לחזה ד' עניני הולמיס: אלא לאחוריהס. דידועים הם שלא יחזרו לאחוריהן ואותן שלפניס לריבין ללאח לסוף המחנה מאחור: זה

יא א מ"י ס"ח מלכות
שקיס הל' ד' וכל ט'
טו ע"ג שמח מח ע"ג טובה
ט ע"ג ימות קה ע"ג
הכויח ד' ע"א:

גליון הש"ס

נב' מחספס בחיב. עשן זה לעיל לה ע"ג ומתנה טו ע"ג שמח מח ע"ג טובה ט ע"ג ימות קה ע"ג הכויח ד' ע"א:

הגרות הב"ח

(א) נבי גרשה דמלה עליו והוריא לפיפוסה ומלאו ליה ותמיבין לה כמטרא תפח ורבי עד דמלי מטרא ומסקין ליה ויחבויה ליה חלמיס ריש ובתייחא דכולהו ליה נאלת אלף ע"ג: (ב) עם חיימי ליה אריסיס כל יומא כמאנא יומא חד לא חיימי ליה אמר מחי יחי: (ג) לא חיימי עתד מן זה שיתפח מנשיח ויהרגם לטט ד' יוד אשה: (ד) ר"ה קדי כשר כ"י היה ניסן קדי ולחיי מדיד יום לחם שלא הניח: (ה) ר"ה ומתקני כ"י מנהגם לתת שמיטיס: (ו) ר"ה מדי כ"י נראה על פני המדבר המן דק:

הגרות הגר"א

[א] נבוא ופסולתו כ"י עד תמינת היום תמינ:

רבינו חננאל

למדה תורה דרך ארץ שכל מי שיש לו בעודה לא נכלא אלא א' ביממא כתיב ליליא. לא יאכל אדם בשר בערב. שנאמר אכלו לא לכם בערבין כשר יאכיל לא לכם כחלה היו ישראל דומין כחוננוין שמקריין באשפה. עד שבא משה ותיקן להם זמן סעודה. תנא ר' אומר מה תיל [ובוחת] כאשר צויתך ואלכל, למטר שנצטוו בשה על חושט ועל הקנה ועל רוב ארזי בעוף ורוב שנים ברהמה. והל תיל טעות, משטוחין, לחן משטוחין ומשכוין, לחן תביב לחם וכתיב שמן ובתיב רבש.

לענין רש"י

ליטרדיש [ליטרדיש...]
ספורי. שכבה.
אשקרין. קופסה
(בצוקר להחסיס).

מוסף רש"י

בעין יומא. שאין סעודה חסונה אלא מחסין ארז. עשן יומא [ובוחת כ"י]. כאשר צויתך. מכלל שצטווה בעל פה הלכות שמיטה. שאי כמורה לא למד שמתפרשה לו מלות שמיטה על פה דיעין לזרי ככתב [ע"כ כ"י]. על רוב אחד כ"י. לא מקרא י"ף. אלא למטר על הלכות שמיטה נצטווה [ע"כ]. ופסיגו. מן שלי שקריין פירדיין [כ"ק כ"י]. טיף חסוב ופתן מין שלי שירד כמטר [ומתקין י"א]. ויחבו על הירדן. כמנהג ישראל מדי [ע"כ כ"י]. אין נפנין לא לפנתין. מן לענין. שמה י"ך העק והאין גמ. ולא לצדדיהן. מן לענין. שאין יודעין ליה ימח הענין לטובה. אלא לאחוריהן. מן לענין. דודאי לא יחזרו הענין לאחוריו [ע"כ].

תוס' ישנים

מלמד שנצטוו מהם על הקשפה על כ"י. הקשפה הי' אפרים דהבא משמע י' שמיטה לעוף מן המורה אליכא דרבי וחי' נמי כסוף סדק הררי נזר דרף [ע"כ]. פלגי חסד ר' יוחנן וריס לקיס המדיר כ"י נזיר א' היה מחספס למשה חסיי או כדי למנוס במלאת וקאמר כמנהי על מתי הליס מדיר לח כ"י נזיר עד שציבא שמי שערות דכ"י רבי כ"י וקאמר דכ"י כ"י למנוס במלאת א' ומחוספס

לחם ששאלו כהונן ניתן להם כהונן מכאן למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בלילה והאמר אביי (א) האי מאן דאית ליה סעודתא לא לאכלי אלא ביממא כעין יומא קא אמרינן אמר רב אחא בר יעקב בתחלה היו ישראל דומין כתרנגולים שמנקרין באשפה עד שבא משה וקבע להם זמן סעודה והבשר עורנו בין שניהם וכתבי עך חדש ימים הא כיצד בינונים לאחור מתו רשעים מצמצערין והולכין עד חדש ימים ויישטחו אמר ריש לקיש אל תקרי וישטחו אלא וישטמו מלמד שנתחייבו שונאיהו של ישראל שחטיה שמוח תנא משמיהו דרבי יהושע בן קרחה אל תיקרי שמוח אלא שחוט מלמד שירד להם לישראל עם המן דבר שטעון שחטיה אמר

רבי ובי מכאן אתה למד והלא כבר נאמר וימטר עליהם כעפר שאר וכחול (הים) עוף כנף ויתניא רבי אומר וכתב כאשר צויתך מלמד שנצטווה משה על הושט ועל הקנה על רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה אלא מה תלמוד לומר שמוח מלמד שירד להם משטיחין משטיחין כתיב *לחם וכתבי *שמן וכתבי *דבש אמר רבי יוסי רבבי חנינא לנערים לחם לזקנים שמן לחינוקות דבש כתיב שליו וקרין סליו אמר רבי חנינא צדיקים אוכלין אותם בשלוה רשעים אוכלין אותם ורומה להן כסליין א"ר חנן בר רבא ד' מיני סליו הן ואלו הן שיכלי וקיבלי (ז) ופסיוני ושלוה מעליא דכולהו אינה דומיעא דכולהו שליו והוי כציפורתא (ח) ומתבינן לה בתנורא ותפת והוה מלי תנורא ומסקין ליה אתליסר ריפי ואחרונה אינה נאלכת אלא ע"י תערובות רב יהודה משתבח ליה ב' דני רב חסדא משתבח ליה בי ציבי רבא מיימי ליה אריסיס כל יומא (ט) יומא חד לא אייתי אמר מאי האי מליק לאיורא שמעיה לינוקא דקאמר *שמעתי ותרנו בטני אמר שמע מניה נח נפשיה דרב חסדא (י) ובריל רבא אכיל תלמידא כתיב (י) ותעל שכבת הטל וכתבי (י) וכברת הטל אמר רבי יוסי רבבי חנינא טל מלמעלה וטל מלמטה ורומה כמו שמונה בקופסא דק מחוספס אמר ר"ל דבר שנימוח על פיסת היר רבי יוחנן אמר דבר שנבלע במאתים וארבעים ושמונה אברים מחוספס טובא הוי אמר רב נחמן בר יצחק *מחוספס כתיב תנו רבנן (י) לחם אבירים אבל איש לחם שמלאכי השרת אוכלין אותו דברי ר"ע וכשנאמרו דברים לפני רבי ישמעאל אמר להם צאו ואמרו לו לעקיבא עקיבא טעית וכי מלאכי השרת אוכלין לחם והלא כבר נאמר (י) לחם לא אכלתי ומים צאו ושתיית אלא מה אני מקיים אבירים לחם שנבלע במאתים וארבעים ושמונה אברים אלא מה אני מקיים (י) ויתר תהיה לך על אוניך (י) ויצאת שמה הויין דברים שתגרי אומות העולם מוכרין אותן להם ר"א בן פרטא אומר אף דברים שתגרי אומות העולם מוכרין להן מן מפיגין אלא מה אני מקיים ויתד תהיה לך על אוניך לאחר שסרחו אמר הקב"ה אני אמרתי יהיו כמלאכי השרת עכשיו אני מטריח אותם שלש פרסאות דכתיב ויחננו על הירדן מבית הישימות עד אבל השמים ואמר רבא בר בר חנה (י) לדידי חזי לי ההוא אתרא והויא תלתא פרסי ותנא כשנפנין אין נפנין לא לפניהן ולא לצדדיהן אלא לאחוריהן (י) ועתה נפשנו יבשה אין כל אמרו עתיד מן זה (י) שתיפח במעיהם כלום יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא (יא) וכשנאמרו דברים לפני ר' ישמעאל אמר להם אל תקרי אבירים אלא איברים דבר שנבלע במאתים וארבעים ושמונה איברים אלא מה אני מקיים ויתד תהיה לך על אוניך בדברים שבאין להם ממדינת הים דבר אחר לחם אבירים אבל איש

אז כיצד לנערים לחם לזקנים שמן לחינוקות דבש. כתיב שליו וקרין סליו. לצדיקים בשלוה ורשעים כסילו. פיר קצים. השליו היה יורד, לזב יהודה אבי דני לזב חסדא אבי ציבי. רבה הוה מייחו ליה ההוא ציידא בכל יומא מאנמא, יומא חד לא אשכח, סליק ההוא ציידא לאיורא שמע להורא ניקא דקאמר שמעתי ותרנו בטני ונז, אבר ש"ם נח נפשיה יומא חסדא ובשכיל רבה הוה אכיל חלמיסא. מחספס, אמר ריש לקיש דבר שנימוח על פיסת היר, ר' יוחנן אמר מחספס חסר ו' כתיב ובגטטריא ריח' הור, מיכן שהיה המן נבלע בריח' אברים. תיר לחם אבירים אבל איש. לחם הנבלע באיברים אבל המלאכים אין אוכלין כלל. ואפילו דברים שתגרי האומות מוכרין להן ואוכלין אותן. היה המן מפיגין ולא היו צריכין לקיבוקן, ומה אני מקיים וישבת וכסית את צוקא, לאחר שסרחו. אמר לן הקב"ה אני אמרתי תהיו לפני כמלאכים, עכשיו הריני מטריחכם. כי שתצואו חרן למתנה. ואמר רבא בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא דוכחא והוה בי פרסי אורך בני פרסי רוחב. תנא שחן נפנין לא נפנין לא [לפניהם ולא לצדדיהן] אלא לאחוריהן]

הממן לחם קמפלין וסיון דלות ליה כדי למנוס במלאת א' חסיי לעוף מן המורה אית ליה מדקאמר אוכל כתיב מליקא ומיך רבי דהי קאמר חסד דכ"י כדי למנוס במלאת ולעולם לא תישטט מדי מחלת הכרייתא אלן ודלי מוחה כמרייתא אחרת שטיבר רבי דים שמיטה לעוף מן המורה ועד מיך דשמח היה סוכר דלא קאכיל כתיב מליקא כתיב משחית הנה על הספק דמפיק חסד מקלא דמינה נאלכת. מ"י: אף דברים שתגרי אומות העולם מוכרין להן מן מפיגין כ"י. וזיל ליה נהלי מנה הא דלחרינן לעיל כתיב מליקא (דף ד': י) ויכספו הענין שמי כ"י ימים כדי למנוס במלאת כתיב מליקא

(א) הדבר נראה לע"פ דע"ס נבל כנפין וז"ל לא נכלא אלף כנפין יומא ולא יאכל חסד כשר אלף בערב שנאמר וכו'.